

PATVIRTINTA

Alytaus „Vilties“ mokyklos-darželio
direktorius 2023 m. vasario 1 d.
įsakymu Nr. V-12

ALYTAUS „VILTIES“ MOKYKLOS-DARŽELIO VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alytaus „Vilties“ mokyklos-darželio (toliau – įstaiga) vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) reglamentuoja ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų maitinimą Alytaus „Vilties“ mokykloje-darželyje.

2. Šio tvarkos aprašo tikslas – sudaryti sąlygas sveikatai palankiai vaikų mitybai, užtikrinti maisto saugą ir kokybę, patenkinti vaikų maisto fiziologinius poreikius, ugdyti sveikos mitybos įgūdžius.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:

3.1. **pritaikytas maitinimas** – toks maitinimas, kuris užtikrina tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulemtas vaiko individualius maistinių medžiagų ir energijos poreikius, parenkant toleruojamus maisto produktus, jų gamybos būdą, konsistenciją ir valgymo režimą, ir yra raštiškai rekomenduojamas gydytojo;

3.2. **šiltas maistas** – maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki patiekimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +68 °C temperatūroje;

3.3. **tausojantis patiekalas** – šiltas maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas konvencinėje krosnelėje;

3.4. **valgiaraštis** – numatomų patiekti vartoti dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas.

3.5. **maisto daavinys** – paruošti vartoti arba lengvai paruošiami vartoti maisto produktai ar patiekalai, kurie išduodami tam tikram laikotarpiui pagal nustatytas vidutines rekomenduojamas paros normas ir yra supakuoti, kad būtų galima nešti, vežti ar kitaip transportuoti.

4. Maitinimas įstaigoje organizuojamas vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais mokinių ir vaikų maitinimo organizavimą, maisto gaminimą, patalpų ir įrangos priežiūrą, higienos normas, sveikatos bei saugos reikalavimus.

6. Maisto produktų inventorizacija įstaigose atliekama pagal inventorizacijos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu.

7. Įstaigos gaunamos tėvų (globėjų) įmokos už maitinimo paslaugą apskaitomos kaip įstaigos gaunamos pajamos iš įmokų teisės aktų nustatyta tvarka.

8. Šio aprašo reikalavimai privalomi visiems įstaigoje dirbantiems ir maitinimo procese dalyvaujantiems asmenims.

II. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

9. Maisto produktų pirkimas organizuojamas vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

10. Sudarant sutartį dėl maisto produktų teikimo mokyklos-darželio vaikų maitinimui (toliau – maisto produktų teikimo sutartis), maisto produktų teikimo sutartyje turi būti numatyta atsakomybė už maisto produktų, neatitinkančių tvarkos aprašo reikalavimų, teikimą. Prieš pasirašant maisto produktų teikimo sutartį rekomenduojama sudaryti maisto produktų sąrašą su

konkrečiais teikiamų maisto produktų pavadinimais, maisto produktų sudėtimi, fasuotės grynuoju kiekiu.

11. Darbuotojai, kurių veikla susijusi su maisto produktų tvarkymu, išdavimu ir sandėliavimu, maisto gaminimu prieš pradėdami dirbti ir vėliau kiekvienais metais turi pasitikrinti sveikatą Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka.

12. Darbuotojai, kurių veikla susijusi su maisto produktų tvarkymu, išdavimu ir sandėliavimu, maisto gaminimu prieš pradėdami dirbti ir vėliau kas dveji metai išklauso higienos įgūdžių mokymus ir turi teisės aktų nustatyta tvarka, galiojančių sveikatos žinių atestavimo pažymėjimą.

13. Periodiškai (mažiausiai vieną kartą per metus), savikontrolės sistemos vykdymo užtikrinimui, turi būti atliekamas vidaus maisto tvarkymo auditas.

III. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

14. Įstaigoje maitinimas organizuojamas visiems įstaigą lankantiems vaikams pagal poreikį. Vaikai įstaigoje maitinami šiltu maistu, sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pavalgyti prie stalo.

15. Įstaigoje organizuojamos:

15.1. vaikų maitinimo paslaugos, už kurias Alytaus miesto savivaldybės tarybos nustatyta užmokestį moka tėvai (kiti teisėti vaiko atstovai);

15.2. nemokamas priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų maitinimas, kuris yra skiriamas Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo nustatyta tvarka ir finansuojamas iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybės biudžetui bei savivaldybės biudžeto. Nemokamas maitinimas organizuojamas vadovaujantis Alytaus miesto savivaldybės tarybos nustatyta mokinių nemokamo maitinimo tvarka.

16. Nemokamas priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų maitinimas yra organizuojamas nuo tada, kai gaunamas Alytaus miesto savivaldybės administracijos socialinės paramos skyriaus sprendimas dėl socialinės paramos mokiniui skyrimo. Nemokamas maitinimas skiriamas nuo mokslo metų pradžios iki mokslo metų pabaigos, arba nuo informacijos apie priimtą sprendimą gavimo įstaigoje kitos dienos iki mokslo metų pabaigos. Nemokamas maitinimas pradinio ugdymo vaikams atostogų metu nėra tiekiamas.

17. Pritaikytas maitinimas organizuojamas atsižvelgiant į pateiktus tėvų prašymus ir gydytojo pažymas su nurodymais apie vaikų maitinimą.

18. 1–7 metų amžiaus vaikams maitinimas organizuojamas ne rečiau kaip kas 3,5 valandas. Vaikai valgo pusryčius, priešpiečius, pietus ir vakarienę.

19. Kiekvienais mokslo metais įstaigos sveikatos priežiūros specialistas, atsižvelgdamas į grupių dienos ritmą, parengia maisto atsiėmimo grafikus. Maitinimo grafikas turi būti sudaromas tokiaame laiko intervale:

19.1. pusryčiai – nuo 8.00 val. iki 8.40 val.;

19.2. priešpiečiai – nuo 10.00 val. iki 10.30 val.;

19.3. pietūs – nuo 11.50 val. iki 12.40 val.;

19.4. vakarienė – nuo 15.30 val. iki 16.20 val.

20. Maisto atsiėmimo grafikai yra pakabinami stende prie maisto atsiėmimo langelio.

21. Įstaigoje maistas gaminamas atsižvelgiant į fiziologinius vaikų poreikius, amžiaus ypatumus, sveikos mitybos principus ir taisykles. Patiekalų gaminimo ir pateikimo reikalavimai:

21.1 pateikiamas maistas turi būti gaminamas ir pateikiamas tą pačią kalendorinę dieną;

21.2 pateikiamas maistas turi būti kokybiškas, įvairus ir atitikti saugos reikalavimus;

21.3 pirmenybė teikiama maistines savybes tausojantiems patiekalų gamybos būdams: virimui vandenyje, ar garuose, troškinimui;

21.4 gaminant maistą neturi būti naudojami prieskonių mišiniai, kurių sudėtyje yra maisto priedų;

- 21.5 gaminant maistą turi būti naudojama kuo mažiau druskos ir cukraus;
- 21.6 rūkyti mėsos gaminiai ikimokyklinio ugdymo įstaigose vaikų maitinimui neturi būti teikiami, mokyklinio amžiaus vaikams rūkyti mėsos gaminiai teikiami ne dažniau kaip kartą per savaitę;
- 21.7 jei patiekalui gaminti naudojama malta mėsa ar žuvis, ji turi būti malama patiekalo gamavimo dieną;
- 21.8 kiekvieną dieną turi būti pateikta daržovių ir vaisių, rekomenduotina, sezoninių, šviežių;
- 21.9 tas pats patiekalas neturi būti teikiamas dažniau nei kartą per savaitę;
- 21.10 karštas pietų patiekalas turi būti iš daug baltymų turinčių produktų (mėsa, paukštiena, žuvis, kiaušiniai, ankštiniai augalai, pieno produktai) ir angliavandenių turinčių produktų. Su karštu patiekalu turi būti pateikiamos daržovės ar vaisiai arba jų salotos.
- 21.11 jei teikiama arbata, turi būti sudaryta galimybė atsigerti nesaldintos arbatos.
22. Vaikų maitinimui draudžiamos teikti šios maisto produktų grupės: bulvių, kukurūzų ir kitokie traškučiai, kiti riebaluose virti, skrudinti ar spraginti gaminiai; saldainiai; šokoladas ir šokolado gaminiai; valgomieji ledai; pieno produktai ir konditerijos gaminiai su glajumi, glaistu, šokoladu ar kremu; kramtomoji guma; sūrūs gaminiai (kuriose druskos daugiau nei 1 g/100 g), gazuoti gėrimai; energiniai gėrimai; gėrimai ir maisto produktai pagaminti iš (arba kurių sudėtyje yra) kavamedžio pupelių kavos ar jų ekstrakto; cikorijos, gilių ar grūdų gėrimai (kavos pakaitalai); kisieliai; sultinių, padažų koncentratai; padažai su spirgučiais; šaltai, karštai, mažai rūkyti mėsos gaminiai ir mėsos gaminiai, kurių gamyboje buvo naudojamos rūkymo kvapiosios medžiagos; rūkyta žuvis; konservuoti mėsos ir žuvies gaminiai; strimelė, pagauta Baltijos jūroje; nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; mechaniškai atskirta mėsa, žuvis ir maisto produktai, į kurių sudėtį įeina mechaniškai atskirta mėsa ar žuvis; subproduktai ir jų gaminiai (išskyrus liežuvius ir kepenis); džiūvėsėliais pabarstyti kepti mėsos, paukštienos ir žuvies gaminiai; maisto papildai; maistas, pagamintas iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau GMO), arba maistas, į kurio sudėtį įeina GMO, maisto produktai, į kurių sudėtį įeina iš dalies hidrinti augaliniai riebalai.
23. Vaikams maitinti rekomenduojami šie maisto produktai: daržovės, vaisiai, uogos ir jų patiekalai; grūdiniai (viso grūdo, duonos gaminiai, kruopų produktai); ankštinės daržovės; pienas ir pieno produktai (rauginti pieno gaminiai, po rauginimo termiškai neapdoroti); kiaušiniai; liesa mėsa, liesos mėsos produktai (neužšaldyti); žuvis ir jos produktai (neužšaldyti); aliejai (turi būti mažiau vartojama gyvūninės kilmės riebalų: riebi mėsa ir mėsos produktai turi būti keičiama liesa mėsa, paukštiena, žuvimi ar ankštinėmis daržovėmis; gyvūninės kilmės riebalai ir margarinas, kur įmanoma, keičiami aliejais); kiaušiniai; geriamasis vanduo ir natūralus mineralinis bei šaltinio vanduo (negazuoti). Maisto produktus rekomenduojama teikti iš ekologinės gamybos ūkių ar išskirtinės kokybės produktų gamintojų, paženklintus „Rakto skylutė“.
24. Atskiri valgiaraščiai sudaromi lopšio (vadovaujantis 1–3 metų vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis), darželio ir mokyklos (vadovaujantis 4–7 metai ir 6–10 metai vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis). Jei lopšelyje-darželyje sudaromos mišrios grupės, valgiaraščiai sudaromi vadovaujantis 4–7 metų rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis.
25. Įstaigoje maitinimas organizuojamas pagal dvidešimties dienų perspektyvinį valgiaraštį, kurį rengia maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialistas (dietistas). Nuo 2019 m. gruodžio 31 dienos įsigaliojo įsakymas, kuriame pripažįstama netekus galios dėl perspektyvinio valgiaraščio derinamo su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritoriniais padaliniais.
26. Vaikai maitinami pagal valgiaraščius, patvirtintus įstaigos direktoriaus.
27. Sudarant valgiaraščius atsižvelgiama į tai, kad pusryčiams vaikas turi gauti 20–25 proc., pietums – 30–35 proc., priešpiečiams – 10 proc., vakarienei – 20–25 proc. rekomenduojamo paros maisto raciono kaloringumo, nustatyto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 25 d. įsakyme Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų tvirtinimo“, jei tokie maitinimai numatyti valgiaraščiuose.

28. Tėvai (kiti vaiko globėjai):

28.1. ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų tėvai pateikdami prašymą įstaigos direktoriui nebeturi teisės pasirinkti maitinimų rūšies;

28.2. pradinių klasių vaikų tėvai apie planuojamus kito mėnesio maitinimų pakeitimus privalo informuoti iki einamo mėnesio priešpaskutinės darbo dienos;

28.3. vaikams neleidžiama atsinešti iš namų užkandžių ir gėrimų.

29. Maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialistas:

29.1. rašo kasdieninius valgiaraščius (pareikalavimus), kuriuose nurodo gaminamų patiekalų pavadinimus ir produktų kiekius;

29.2. ateinančios dienos valgiaraštį rašo iš vakaro. Ateinančios dienos valgiaraštyje apskaičiuoja tik pusryčiams reikalingus produktų kiekius;

29.3. konkrečios dienos valgiaraštį baigiama skaičiuoti tada, kai kiekvieną rytą 8.30 val. eidamas į grupes surenka informaciją, apie lankančių vaikų skaičių. Surinktus duomenis surašo dienynė;

29.4. apskaičiuoja kiek vaikų ir kokiais šifrais valgys ir duomenis pateikia virėjui;

29.5. surinkęs duomenis apie vaikus, baigia rašyti valgiaraštį, pateikia jį direktoriui tvirtinti ir teikia direktoriaus pavaduotojui ūkiui dėl likusių produktų atidavimo einamos dienos patiekalų gaminimui;

29.6. kontroliuoja maisto produktų kokybę, jų laikymo sąlygas, realizacijos terminus, maisto gamybos procesą virtuvėje;

29.7. vykdo maisto paėmimo ir maitinimo organizavimo grupėse priežiūrą. Stebi ir analizuoja maitinimo procesą grupėje, stalų serviravimą, patiekalų pateikimą vaikui, maisto dalinimą vaikui pagal normą.

30. Direktorius pavaduotojas ūkiui yra materialiai atsakingas asmuo, kuris:

30.1. atsižvelgdamas į dienos valgiaraštį, užsako reikalingus maisto produktus numatytiems patiekalams gaminti;

30.2. priima iš tiekėjų tik kokybiškus, realizacijos laiką atitinkančius produktus ir juos sandėliuoja griežtai vykdydamas higienos normos reikalavimus;

30.3. registruoja maisto sąskaitas-faktūras, pateikia jas direktoriui vizuoti ir teikiame Alytaus miesto paslaugų centrui tvarkančiam įstaigos buhalterinę apskaitą;

30.4. produktus iš sandėlio išduoda virėjoms tik pagal dienos valgiaraštį. Iš vakaro išduoda produktus ateinančios dienos pusryčiams, o likusius produktus patiekalams gaminti išduoda tik tada, kai maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialistas pabaigia rašyti einamos dienos valgiaraštį;

30.5. kasdien vykdo tikslią maisto produktų gavimo ir išdavimo registraciją „exel“ programoje;

30.6. maisto produktus nurašo kiekvieną dieną pagal tos dienos valgiaraštį;

30.7. kas 5 darbo dienas tikrina maisto likučius su maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialistu.

31. Virėjas yra materialiai atsakingas asmuo, kuris:

31.1. pagal iš vakaro sudarytą valgiaraštį analizuoja patiekalo receptūras ir gamybos technologijos aprašymo korteles, susipažįsta su ateinančios dienos patiekalų ruošimo technologija;

31.2. pusryčius ruošia pagal vakarykštės dienos vaikų skaičių;

31.3. priima maisto produktus iš direktoriaus pavaduotojo ūkiui einamai dienai pagal iš vakaro sudarytą valgiaraštį. Priėmus produktus ir juos patikrinus (pagal svorį) pasirašo valgiaraštyje nurodytoje vietoje;

31.4. atlieka kontrolinius svėrimus;

31.5. atsako už tikslų maisto atidavimą pagal normą. Pasveria porciją vienam vaikui ir apskaičiavus išduoda į grupes atitinkamai pagal grupėse esančių vaikų skaičių;

31.6. maistą į grupes atiduoda tik pagal nustatytą maisto atsiėmimo grafiką;

31.7. matuoja ir fiksuoja patiekalų šiluminio apdorojimo temperatūrą.

32. Direktorius pavaduotojas ūkiui maisto sąskaitas-faktūras užpajamuoja ir vykdo jų apskaitą buhalterinės apskaitos programos pagalba pagal prekės kodą, pavadinimą, kiekį ir vertę.

33. Vaikų maitinimo procesą grupėje organizuoja ir už jį atsako grupės auklėtoja.

34. Mokyklos-darželio taryba turi teisę patikrinti virtuvę, maisto sandėlį ir patiekalų gamybos procesą.

35. Vaikų grupėse privalo būti geriamojo vandens (rekomenduotina, kambario temperatūros), kuris būtų bet kuriuo metu prieinamas vaikams.

IV. MOKESTIS UŽ MAITINIMO PASLAUGAS

36. Išlaidos vaikų mitybai padengti yra apskaičiuojamos vadovaujantis Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2020-02-27 d. patvirtintu sprendimu Nr. T-64 „Dėl mokesčio už vaikų išlaikymą Alytaus miesto savivaldybės švietimo įstaigose, įgyvendinančiose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, tvarkos aprašo patvirtinimu“ ir Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-01-07 d. Nr. DV-10 įsakymu „Dėl Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-02-02 įsakymo Nr. DV-74 „Dėl nemokamo maitinimo produktams įsigyti lėšų dydžio vienai dienai vienam mokiniui nustatymo“ pakeitimu.

37. Maitinimo šifrai:

37.1. lopšelio grupės vaiko mityba visą dieną – šifras 01 (3,10 Eur);

37.2. darželio grupės vaiko mityba visą dieną – šifras 02 (3,40 Eur);

37.3. priešmokyklinės grupės vaiko diena be pietų – šifras 07 (2,40 Eur);

37.4. priešmokyklinės grupės vaiko nemokami pietūs – šifras 20 (2,20 Eur);

37.5 mokinių mokami pietūs- šifras 21 (1,36 Eur)

37.6 mokinių mokami priešpiečiai – šifras 23 (0,48 Eur)

37.7 mokinių mokami pusryčiai – šifras 25 (0,85 Eur)

37.8 mokinių mokama vakarienė – šifras 26 (0,71 Eur)

37.9 mokinių nemokami pietūs – šifras 20 (2,20 Eur);

38. Nemokamiems priešmokyklinio, pradinio ugdymo vaikų pietums yra nustatyta 2,20 Eur pinigine norma. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pietums, tame tarpe ir priešmokyklinio, pradinio ugdymo vaikams, mokantiems visą mokestį už maitinimą, yra skiriama 1,36 Eur. Susidaręs 0,84 Eur pinigine normos skirtumas yra atiduodamas priešmokyklinio ugdymo vaikams papildomu maisto daviniu, o pradinio ugdymo vaikams nemokamais priešpiečiai.

39. Papildomas maisto davinys yra įrašomas atskira grafa tos dienos valgiaraštyje.

40. Mokestis yra mokamas už kiekvieną lankytą arba nelankytą ir nepateisintą dieną. Mokėjimo dydis priklauso nuo tėvų pasirinkto dienos maitinimų skaičiaus ir maitinimo rūšių

V. MAISTO BLOKO PATALPŲ IR ĮRANGOS PRIEŽIŪRA

41. Maisto produktų tiekimas į įstaigą, jų laikymas, maisto gaminimas ir maisto tvarkymo įranga turi atitikti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ir kitų teisės aktų reikalavimus.

42. Visos maisto bloko patalpos valomos ir dezinfekuojamos pagal valymo ir dezinfekavimo darbų planą. Valymo, plovimo ir dezinfekavimo darbai registruojami žurnale.

43. Indai ir įrankiai turi būti plaunami naudojant tik indų plovimui skirtas priemones.

44. Šviestuvai turi būti valomi pagal reikmes, bet ne rečiau kaip du kartus per metus.

45. Kenkėjų kontrolė ir naikinimas atliekami teisės aktų nustatyta tvarka.

46. Maistą liečiantiems paviršiams valyti ir dezinfekcijai naudojami valikliai, dezinfekantai, kiti biocidai turi būti teisės aktų nustatyta tvarka leistini naudoti Lietuvos Respublikoje. Jie naudojami laikantis gamintojo nurodymų. Ant maistą liečiančių paviršių neturi likti ploviklių, biocidų likučiai.

47. Kontrolės prietaisai ir įrengimai naudojami, prižiūrimi ir metrologiškai tikrinami vadovaujantis teisės aktuose nustatytais reikalavimais.

48. Maisto bloko patalpos turi atitikti higienos ir sanitarijos normų reikalavimus, turėti atskirą įėjimą.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

49. Alytaus „Vilties“ mokykloje-darželyje už vaikų maitinimo organizavimą atsako maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialisto specialistas.

50. Direktoriaus pavaduotojas ūkiui atsakingas už produktų priėmimą, išdavimą, realizacijos terminus, dokumentus.

51. Vaikų maitinimą Alytaus „Vilties“ mokykloje-darželyje koordinuoja įstaigos direktorius.

52. Įstaigos direktorius teikia tvarkos aprašą svarstyti mokyklos-darželio taryboje, tarybai pritarus Aprašą patvirtina įstaigos direktorius.

PRITARTA

Alytaus „Vilties“ mokyklos-darželio
tarybos 2022 m. rugsėjo 23 d. Nr. TP-7